

EXPECTATIVES I ETIQUETES

LLUÍS VILALTA URREA

PSICÒLEG, TERAPEUTA

FAMILIAR SISTÈMIC I COACH

L'any 1965 els investigadors, Robert Rosenthal (psicòleg) y Lenore Jacobson (directora d'un institut de California), van fer el següent experiment: van passar un test d'intel·ligència a 300 alumnes de l'institut i van explicar als professors del centre que aquest test era predictiu del nivell de rendiment escolar dels alumnes. Rosenthal va redactar informes falsos indicant que una sèrie d'alumnes –triats a l'atzar sense que ells ni els professors ho sabessin– havien tret excel·lents resultats i que es podia esperar d'ells molts bons resultats. Passats 8 mesos el psicòleg va tornar a passar el test a tots els alumnes i es comprovà que els alumnes que havien estat etiquetats de més intel·ligents –malgrat haver estat triats a l'atzar– van obtenir els millors resultats, sobre tot quan més petits eren els nens. Les conclusions de Rosenthal és que les expectatives dels professors van acabar fent-se realitat, ja que els alumnes etiquetats com a millors van rebre durant el curs més estímuls positius, més recolzament i més atenció que la resta.

Si aquests efecte, que Rosenthal va anomenar Efecte Pigmalí, en

honor del mite clàssic del Rey Pigmalí de Xipre, és aplicable a tots els educador, els pares ens hauríem de preguntar quines són les expectatives que projectem en els nostres fills i filles. Perquè les expectatives són etiquetes: tu ets un negat pels estudis... tu aconseguiràs el que et proposis... tu ets un problema... tu ets un bon nen... tu...

Les expectatives dels pares sobre els seus fills –i també la dels professors– actuen com etiquetes i generen creences internes, que poden ser positives o negatives. Aquestes creences s'instal·len en la ment amb major potència quan més petit sigui l'infant. Actuen per tant, com a programes que motiven (o desmotiven) a l'acció. Si el nen o la nena creu que no podrà, serà cert i efectivament no podrà.

Si el nen o la nena creu que podrà, serà cert i efectivament ho aconseguirà. La creença és una mena de profecia d'autocompliment. Quan és positiva actua com a reforç; quan és negativa inhibeix les capacitats potencials de l'individu.

Hi ha persones que tenen una capacitat de resiliència extraordinària i són capaços d'afrontar les adversitats o els reptes amb major determinació. Això depèn molt del grau d'autoconfiança i l'autoconcepte que tinguin de sí mateixos. Si els pares veuen als fills com éssers sans, capaços, confiables i amb recursos, aquesta expectativa els dóna força i valor. En cas contrari, quan existeix un etiquetatge negatiu, l'ombra de la debilitat, de la incapacitat o la inadequació els perseguirà.

Lluís Vilalta Urrea. Especialista en teràpia familiar sistèmica i educació emocional. www.espaisistemic.net